

Budapest, 1878.

43. szám.

Oktober 24.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Méltóságos és főtiszt. Schlauch Lőrincz
szathmári püspök urnak elnöki megnyitó beszéde a Szent-László-Társulat f. évi október 17-ikén tartott közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

Az állami életnek emelkedettebb nyilvánulásai, a fegyverzaj közepette, amidőn a szenvedélyek magasabb hullámokat vernek, s az izgatott kedélyek elvonatva a csendes s nyugalmas elmélkedéstől, a hírek szomjától kizoztatva a nyilvánosság terén keresnek tápot s nem találnak békét, — tartjuk e csend-ülte magányban a Szent-László-Társulatnak ez idei közgyűlését. A helyzet természetesen nem kedvez a nyugodt tanácskozmánynak s ennek elodázását látszik javallani. Azonban Önöknek ily nagy számban megjelenése, azon buzgalom, melylyel szerény felhívásomnak engedni méltóztattak, tanúsítja, hogy bárha inter arma silent musae; bárha az ipar s anyagi törekvések remegve számítják a jövő óra esélyeit; bármiképp forrjanak a társadalmi elemek; bármily elkeseredéssel korbácsol-tassanak is föl a közélet hullámai: egy az, ami nem remeg; egy az, ami csendesen halad, működik s boldogít: — a szeretet.

A szeretet cselekedetei soha sem szünetelnek, sőt inkább ott ragyognak legmagasztosabban, ahol a veszély leginkább dühöng. A szeretet műveinek a szenvedés mellett van helyök, s ha az emberi szenvedély a humanitás ürügye alatt, sőt nevében sebeket ejt, a keresztény szeretet hivatva van e sebeket gyógyítani, önfeláldozással, nevében Annak, aki a szeretetet állította oda megismertető jelül az ő követőinek s tanítványainak.

A Szent-László-Társulat természeténél, céljainál, egész lényegénél fogva azon nagy elvek alapján áll, melyeket az anyaszentegyház két évezred óta hirdet s a gyakorlatban érvényesíteni törekszik; melyek változatlanok, mint az örök igazság, boldogítók, mint az isteni gondviselés, s melyek örök időkre mindannak

alapját s kiindulási pontját képezendik, ami nagy, nemes s üdvös az emberiség javára történik. Pangás az anyaszentegyházban nincsen, élő szervezet ez, s élető ereje átmegy minden törekvésekre, melyek az ő neve alatt indulnak; de a siker is csak úgy biztos, ha a zászló az anyaszentegyház megmászhatatlan elveit fődí.

S azért a vallástalan humanizmus nevében támadt intézmények, egyletek társulatok az állandóság s tartósság garantiáit nélkülözik. A vallástalanságban nincsen életerő, negatív természeténél fogva pozitív alkotásokra nem képes, élete nincsen, tehát életet nem is adhat, s azért minden ami a vallástalanság bélyegét hordja magán, kora senyvedésnek megy elé. — Silhouettekhez hasonlítanám, hol hiányzik az életadó meleg, az elevenítő színezet. Üres raktárhoz hasonlítanám, mely fölött arany felírás pompáz. S ha még is itt-ott a vallás nélküli intézmények némi sikernek örvendenek, ez a benők öntudatlanul működő keresztény elveknek tulajdonítható. Keresztény módon nem hisznek, de keresztény módon cselekszenek — azért élnek. A siker az elvben s nem az emberi erőben fekszik, s a keresztény elvek hatalma s hatása oly nagy, hogy beteg testbe is képesek életet önteni. Nem én mondom ezt, a történelem szózata ez, a mindennapi tapasztalás is mellettem bizonyít. Örökké igaz marad a Megváltó mondata: »Si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum« (Joa. 12. 31.) Omnia! — az ész, amely gondolkodik, a szívet, amely szeret, az akaratot, amely választ, a vágyat, amely boldogítani törekszik, a kételyt, amely bizonyosságot kíván, a kétségbeesést, amely bölzsamért esedezik, a jótékony-ságot, mely a szeretet csodálatos, óriási műveit létesíti, az egész embert, az emberiséget. — Omnia!

A Szent-László-Társulat ez alapon áll. Első nagy szellemű alapítója (Lonovics) az anyaszentegyház talajába ültette azt: tehát életképességének öntudatával nyugodtan szállhatott sirjába; dicsőült szent lelkü Pius pápa áldásával gazdagította, tehát az Isten gyümölcsöző malsztja biztosította a sikert; — buzgó tagok áldozatkész-

sége s az Onök arcáról visszasugárzó lelkesedés biztos kezesség arra, hogy támogatni fogják mindenkor az egyesült erőket, melyek nagy célok elérésére szövetkeztek.

Ha az anyaszentegyház érdekeinek támogatása, ha a mindenéből kifosztott szent Atyának filléreinkkel való támogatása egyik célja társulatunknak; ez nem egyéb mint nyílt bevallása a katholicitás jellegének; de bevallása egyszersmind egy más nem kisebb jelentőségű ténynek, s ez az: hogy a katholicismus él; él öntudatosan, tevékenyen, áldást hozólag.

A polgári intézmények a vallásosság zománczát le-törölni készülnek, s a vallást az egyéni érzelmek körébe utasítják, a nyilvánosságból száműzni akarják azt, ami fentartó eleme, közfontosságú tényezője a rendezett államéletnek. De mi a száműzöttet felkeressük, s a gyakorlati téren, szűkebb társulati működésben pótolni akarjuk azt, amit a modern állam hatáskörén kívül esőnek vél. Megjelenünk a hitnek mindenható erejével, megjelenünk a szeretet zászlajával, az önfeláldozással, s önvéréink, családunk esorbíthatlan fentartásán fáradozunk. Nem töprenkedünk, nem panaszkodunk, tunya emberek módjára nem rakjuk ölbe kezünket, nem nézünk közönynyel a rombolást. Az anyaszentegyház élete a mi életünk, szenvedései a mi szenvedéseink, nélkülözései a mi nélkülözéseink.

Ime ez az állása a Sz.-László-Társulatnak a közös anya irányában. Az ösztartozandóság szüksége kiáltóbb ma, mint valaha; a veszély közössége tömörülésre int. Mint rész az egészről nyerünk életet; mint örökös társak a szeretet nagy tőkéjében, melyet a Megváltó az anyaszentegyház tárházába lerakott, csak kamataiból adózunk viszont az anyának, az atyának. Nem ajándék az, amivel az egyház szükségleteinek fedezésére s a szent Atyának — nélkülözéseinek enyhítésére járunk. Kötelesség ez, melynek teljesítése annál édesebb, minél önkényesebb s minél tisztább a forrás, melyből az áldozatkészség csergedezik.

Tevékenységünk ezen magasztos eszméktől átszellemülve magához ölel mindent, ami szép, nemes s jó, s e tekintetben társulatunk hazánk erkölcsi fejlődésében — mely egy másik célja — oly emelkedett helyet kíván elfoglalni, mely azt a nemes keblek támogatására kitünően méltóvá teszi. A közélet szenvedélyei által nem érintetvén, a pártviszályoktól távol állván, ellensége nem levén senkinek, támadó fegyverekkel sem él. A hazai művelődés terén kíván mint tényező megjelenni ott, ahol a kezdet nehézségei, az erők elégtelensége támogatásra hívják fel azt.

Távol legyen tőlünk minden tulbecsülés! Tudjuk, hogy korlátolt eszközökkel szűk körben csak szerényen lehet működni. Hiszen a közművelődés tere oly megmérhetlen, a feladat, mely az emberiség elé tűzött, oly óriási, a terv, mely szerént az emberi nem fejlődése és nevelése eszközöltetik, oly nagyszerű, hogy itt az egyes nemzetek, társulatok, egyletek csak annyiban bírnak némi jelentőséggel, amennyiben hozzájárulnak azon szellemi s erkölcsi tőke növelésére, melyet az emberi nem lassan bár, de folytonosan gyűjt, halmoz s gyümölesztet. Szerény munkások vagyunk, a vezérszerep az isteni gondviselésé, mely bölcsen intézi az

emberi nem sorsát s ha egyesek tán nagyobb zajjal, mint igazsággal a műveltség egyedüli hordnokai gyanánt akarnak tartatni, vagy ebben a többi tényezők lenézésével magukat különösen kiváltságoltaknak hiszik, azok a szellemi s erkölcsi világ syntheticus fejlődését nem ismerik. Általános összesítése a művelődés tényezőinek, hosszú időszakok áttekintése, azon viszonyok megfigyelése, melyek a nemzeteket összekötik, s kellő és igazságos méltatása azon isteni intézetnek — mely egyetemes jellegénél, nyíltan kimondott s beígazolt világküldetésénél fogva az ész hatalmával, a tudományok vívmányaival, az erkölcsi elvek tisztaságával már két ezer év óta hatványozza a közművelődést; — mindezek összevéve megtaníthatnak mindenkit: mily korlátolt hatása az egyesek tevékenysége, mily szerény az állás, melyet a nagy munkakörben elfoglalnak.

Hogy Magyarország culturalis állapota mint viszonylik az összes európai culturához, azt kideríteni csak az önzetlen igazságszeretettel s kettőztetett szorgalommal üzött történelmi culturbölcsészet leend képes. Annyit azonban ma már bátran el lehet mondani, hogy, ha a multban pangás mutatkozott, ennek okai nagy részben a nemzet akaratán kívül estek, a nemzet ezekért nem tétethetik felelőssé. A mult idők viszontagságai mély barázdákat vágtak s ha a gondos kéz után kutattunk, mely a viszontagságok közepette is a hazaszereget melegeivel a vetést előkészíté, melynek gyümölesét ma élvezzük: akkor mi büszkén tekintünk katholicus elődeinkre, kiknek művelődési tevékenységéről Magyarországon minden kő tanubizonyságot teszen. S ha ma, — midőn az önsorsával szabadon rendelkező nemzetre nézve a felelősség súlyos percei beállottak, mi bár korlátoltabb körrel, de nem kevesebb buzgalommal elődeink eszméit magunkévá teszszük, terveiket tovább szőjük: nem akarunk egyebet, mint részeseivé lenni azon művelődési missiónak, melylyel Magyarország regeneratiójában a katholicus egyház bír.

Szegény templomokat segélyezünk, mert a templomot a keresztény cultura előcsarnokának tekintjük; tanintézeteket ápolunk, mert a szellemi műveltséget a kereszténység előharczosának tartjuk; egyéb művelődési s jótékonyági intézeteket támogatunk, mert ezekben nyer a kereszténység szelleme kifejezést. S ha e térer még mindig szerényen jelenünk meg, ha egy évtized s — valljuk meg — ha anyagi kedvezőtlen viszonyaink nem engedték meg, hogy hivatásunk magaslatára emelkedjünk; nem szabad a jövő iránt kétségbe esnünk. Az állandó választmány már az év folytán is újabb segélyforrások iránt gondoskodott. Kérelmet intézett a megyék főpásztoraihoz, testvérileg fordult a káptalanokhoz, Magyarországnak egyéb dignitariusaihoz s a lelkes papsághoz, érdekkörünkbe igyekezett vonni hazánk főurait s hölgyeit, s noha ebbeli fáradozásait még nem fejezhette be, máris az összes papság a nagyméltóságú főpásztorokkal egyesülve támogatólag nyújtották felénk jóltevő kezeiket s örömmel jelenthetem, hogy tőkéink egy rövid év alatt 3986 frt 50 krral szaporodtak újabb adományozások által. Gondoskodott arról, hogy az eszme, melyet képviselünk, a fő- s vidéki városok művelt köreibbe hasson. Egy bizottságot küldött ki, melynek feladata legyen felolvasások, zeneestélyek s egyéb a társadalmi téren

közhasznuknak bebizonyult tényezők igénybevételével fokozni az érdeklődést, hatványozni az áldozatkészséget, nevelni a társulat munkaképességét. Végül határozatilag elrendelte, hogy népszerű nyelven a társulat összes céljai egy röpiratban megmagyaráztatván, a köznépnek oly könyv nyujtassék, mely azt felvilágosítván, annak öntudatára ébreszsze: hogy e társulatnak inteniői művelődési úgy mint emberszerető irányban haladnak s nem kevesebbet czéloznak, mint ez iránynak szentelni idejét, tevékenységét, áldozatait.

Sikert ez irányban annál alaposabban remélhetünk, mert katolikus érzelmeink s jellegünk mellett eminenter hazai irányban működünk. Mint emberek s polgárok már természeti hajlamunknál fogva s azon kiirthatlan ösztönrel, melyet a költő oly egyszerűen, de hiven kifejezett:

»Nescio, qua natale solum dulcedine captos
Ducit et inmemores non sinit esse sui«

szeretjük magyar hazánkat, magyar fajunkat. Katolikusok, de magyarok is vagyunk, vagy éppen mivel katolikusok vagyunk, lángolóbban szeretjük hazánkat. Isteni Megváltónk népének hanyatlását látván, Jeruzsalem fölött sírt. A hazaszeretet sajtolta eme könyvek drága gyöngyök maradandnak s mi ezeket lelkünk legszebb ékességének tartandjuk mindenkor. Nemzetünkkel élni, vele együtt érezni, mindig legfőbb kötelességünknek ismerjük, örömeiben osztozni, fájdalmaiban együtt sírni megszöktük s azért legszebb feladatunk annak dicsőségét lehetőleg előmozdítani. Maroknyi nemzet vagyunk, melynek minden egyes fiainak karjára szüksége van, egyet is nélkülözni bűn volna. S mivel így gondolkozunk s mivel az egész nemzet így gondolkozik, szemünk messze tulszárnyalják e hazának bérezeit, felkeresni ott fajunk elmaradt, elszakadt részét, hogy véreinket hitökben, nyelvökben, magyar szokásaikban megtartván, szellemileg magunkhoz kössük, kiket a politikai viszonyok az idegen göröngyhöz lebilincselnek. A bukovinai s moldvai csángó magyarok azok, akiket szeretetünk a távol vidéken felkeres. Papokat nevelni, tanítókat képezni számukra, templomokat építeni, hogy ott az Isten szentélyében hitök s vele nemzetiségök megerősítették — ez társulatunknak egy harmadik célja; s megelégedéssel említhetem föl, hogy ez irányban nem minden siker nélkül működünk. Két nagy indok, nagyszerű az egyik, édes a másik, uralkodnak ebbeli működésünkön: a hit és a nemzetiség. Szeretném, hogy Önök olvashatnák azon fogalmazásukban éppen oly egyszerű, mint kifejezésökben megindító leveleket, melyek a hála érzetétől túláradozva, hozzánk érkeznek; szeretném, hogy az utolsó szalmagunyhóba elhatnának távoli testvéreink szavai s meg vagyok győződve, hogy e minden nemesre oly könnyen fellángoló nemzet hévvel karolná föl azon ügyet, mely bennünket oly közelről érint.

De működésünk itt sem találja határát. Az egyetemesség elve nem feledtetni velünk azon keleti testvéreinket sem, kiket sem nyelv, sem szokás, sem származás nem köt hozzánk, de akik egy hitben élnek velünk s akiket éppen e hit teszi az üldöztetés tárgyává. Nem kutatjuk a politikai célzatokat, nem vizsgáljuk az állami érdeket, vagy a messzelátó diplomacia számításait; elég nekünk, hogy katolikus testvéreink helyzetét ott

szomorunak tudjuk. A szeretet s a kötelesség az egyedüli utmutató, melyet követünk.

Egyébiránt a titkári jelentés teljes képét adandja annak, amit itt csak futólag jelezni volt szerencsém.

Egy éve, hogy önök csekélységemet az elnöki teendőkkal megbizni sziveskedtek. — Nagy eredményeket felmutatni képes nem vagyok; oka ennek nem az akarat hiányában, hanem a mostoha körülményekben keresendő. Buzgó elnöki elődöm nyomdokaiban haladtam, s amit tán ma eredménykép felmutathatok, az ő kezdeményezése volt; — de kecségetem magamat azon édes reménnyel, hogy a Mindenható áldása s önök áldozatkészsége s szellemi támogatása lehetségessé teendik, hogy egy jobb jövőnek vessük meg alapjait és sikeresebben működhesünk egyházunk s hazánk szolgálatában.

Zárólag még örömmel kell megemlítenem, hogy az állandó választmány s a buzgó tisztikar szives támogatásában részesültem mindenkor, s nem mulasztatom el ez alkalommal mélyen érzett hálámat kifejezni, s ha sikeresebben működhetünk a jövőben, az Isten után az ő érdemök.

Az ülést megnyitottnak jelentem ki.

Fürdői kirándulás.

— Elbeszélés. —

(Vége.)

Egy reggel Paula éppen a templomból jött az erdőn keresztül vezető keskeny ösvényen. Csendes, tiszta idő volt, a természet ünnepi színben pompázott, az erdőnek szárnyas énekesei a fák sűrűjében elrejtözve dicsérik a Teremtőt.

Amint Paula gondolatokba mélyedve haladt a kis erdőn keresztül, eszébe jutott ama dal, melyet multkor a báróval énekelt s nem tudta megállni, hogy egy részét el ne énekelje. Alig énekelt belőle néhány sort, midőn egy csengő férfihang folytatá ugyanazon éneket. Paula kissé megrettenve elhallgatott s míg kémlelgetve körül nézett az énekes után, az erdő sűrűjéből a báró jött elébe.

»Jó reggelt Paula — üdvözlé őt a báró — engedjen meg, hogyha már szerencsés vagyok találkozhattam, hogy elkísérhessem a fürdőig, miután oly kérdést ohajtok kegyedhez intézni, melynek megoldásától függ élttem boldogsága.«

E szavak Paula lelkében a legédesebb sejtelem érzetét szülték, meghatva általuk szótlánul haladt a fürdő felé.

»Lelkem más családi boldogság után vágyódik — kezdé meg a báró ismét a beszédet — körülményeim is azt tanácsolják, hogy házasodjam meg. Azonban én mindig meg akarom tartani azon régi föltételemet, hogy csak azt fogom mint nőmet apám lakába vezetni, kiből eszményképemet megvalósulva látom. Rég ohajtottam ily nőt találni s már esüggedni kezdett bennem a remény; de midőn kegyeddal találkoztam, akkor megtestesülve láttam ifju ábrándjaim képét. Szabad-e tehát ezennel kezéért esedeznem?« Paula meghatottságtól szótlánul, de örömkönyekkel telt szemekkel nézett a báróra s halkán rebegé: igen!

Váray kapitány annyira örvendett, midőn a báró előtte mint kérő föllépett, hogy teljesen elfeledé azon szándékát, hogy magát előbb kissé kéretni fogja; de azt nem tudta megállni, hogy legalább távolról ne érintse a reménylett nagy vagyont.

»Ami a nászhozományt illeti, arról kedves barátom még semmi bizonyosat sem mondhatok addig, míg haza nem megyünk«, — mondá a kapitány.

»Hagyjuk e prózai dolgot — vága szavába a báró. Nekem nem kell más hozomány Paula részéről mint az ő szeretete s hűsége, ez leend az én legnagyobb boldogságom. Várayné könnyező szemekkel tekintett jövődjére. A kapitány azonban fontoskodó arcczal mondá: »Én azt hiszem, e tekintetben rendkívül kellemes meglepetés fog bennünket érni.« A báró észrevévé, hogy Váraynak arca e szavakra kissé elkomolyodott s így gyanítani kezdé, hogy a kapitány valami titkot rejteget s azért mondá: »Bármilyen legyen is a meglepetés, mely az én kedveseimet anyagi tekintetben érheti, azt hiszem, mindenkor bizalommal lesznek hozzám s akkor mindennemű szolgálataimra áll.«

Az öreg báróné annyira örvendett fia boldogságán, hogy idegbántalmi is teljesen elmúltak. Abban állapodott meg fiával, hogy odahaza ősi kastélyukat kissé kicsinosítják s aztán ha a gazdasági teendők bevégeződtek, akkor az ujonan díszített kastélyba fogják hozni az ifju menyasszonyt.

* * *

Midőn hazafelé utaztak Várayék, valami ismeretlen kínos érzés zaklatta a kapitányt, amely nyugtalanúság nem kevésbé zaklatta s bántotta családját. Eddig mulatság közt töltvén idejét, mindig csak a vállalat gazdag jövedelméről álmodozott és ama nagy összegekről, melyeket majd a vállalkozók kezeibe fognak szolgáltatni. Most ébredt föl benne ama nyugtalanító gyanu, vajjon létesülni fog-e ama nagy ígélet. Arra, hogy gonoszul megcsalják, arra nem is gondolt, hisz oly szép jellemű emberek azok a vállalkozók! Szavaik után ítélve bennök nem kételkedett, de attól tartott, hogy ügyekezetteknek nem lesz sikere. E gondolat kezdé őt folyton kínozni.

Kedvetlen s nyugtalan állapotában épen nem volt kellemes utitárs családjára nézve.

De minden nyugtalanító előérzet, minden kínzó kétség, csekélység volt ama vigasztalhatlan valósághoz, mely otthon reá várakozott. Az első tekintetet a pályaudvarból a leendő gyárpépület felé veté a nyugtalanúságtól zaklatott férfiú. Majdnem meghült a vér ereiben, midőn hasztalanul kereste szemével a gyárnak füstölő magas kéményét.

Nem akart hinni szemének s azért azonnal kérdészködni kezdett a gyárnak miben léte felől. Mindennütt leverő kétségbeejtő hirt hallott. Szorongatott és zavart helyzetében uti pogyászainak gondozását teljesen nejjére hagyta, maga pedig rohant a városba, személyesen ohajtván meggyőződni a hallottak felől. Szomorú látvány tárult szeméi elé. A falak most is oly magasak voltak mint midőn hazulról távozott. A fűvel benőtt udvar helyén gyermekek játszottak.

»Nem építenek már itt?« — kérde a szerencsétlen részvényes az egyik gyermektől.

»Nem« — felelé a gyermek — »mert az építőmester nem akart fizetni.«

A kapitány megismerte beszédéből a gyermeket, ki egy kőművesnek a fia volt. — Nem kérdészködkött tovább, hanem a vállalkozók lakása felé sietett.

»Az irodában vannak az urak?« — kérde a cselédétől, ki a kaput kinyitotta.

»Az urak — ismétlé csodálkozva a cseléd — mi-féle urak? Itt nincs iroda?«

»Hát ki lakik itt?«

»Az új reáltanár; épen tegnap jöttünk ide lakni.«

A cseléd szavainak igazságát bizonyíták az udvaron szétrakott s elrendezésre váró butordarabok. A kapitány mindamellet fölment a háztulajdonoshoz, tőle ohajtá teljes biztonsággal megtudni a valót. Tőle tudta meg, hogy a vállalkozók, miután a részvényeket mind eladták, egy szép reggelen mind ellillantak, kisérve a fizetősökre várakozó munkások átkai által; emlékül hagyván a megkezdett falakat s a szegény munkásoknak okozott nyomort.

Az intézkedések, melyek elfogatásukra tettek, eddig mind sikertelenek maradtak. A legkínosabb érzést kelté e tudat a kapitány szívében. Vége minden reményének, vége minden vagyonának! Koldussá volt téve családja az ő könnyelműsége miatt.

»Szegény gyermekem!« sohajta fel keserű fájdalommal. A báró nemes lelkű férfi, de ily nyomorult családnak tagját nem fogja soha nőül venni.«

Előbb az ismeretlen vállalkozók becsületességében annyira bizott s most már kételkedett azon derék férfinak szívnemességében, ki hozzá a legjobb indulattal viseltetett.

»El fogom titkolni nyomorult helyzetemet, gondolá magában. A báró el fogja venni leányomat, ő majd magához veszi szegény anyját, én pedig a nyomort el fogom viselni, könnyelműségem büntetése gyanánt.«

Haza érve szobájába ment, anélkül, hogy övét fölkereste volna. Félt neje elé menni, mert nem akarta elárulni dult lelkének belső zavarát, remegett tönkre tett családjának panaszos tekintetétől, ha majd tudokra kell adni a rettenetes valót.

Míg magában töprenkedett, egy reménysugár tünt föl lelkében. Elővette szekrényének legelrejtettebb részéből a drága részvényeket. Százezer forintot adott e papírokért és most semmi hasznukat sem veheti. Beesomagolta a részvényeket s a bankárhoz sietett velök. A bankár a leghidegebb udvariassággal fogadta őt.

»Önök igaza volt — mondá a kapitány az első üdvözlő szavak után — én teljesen tönkre vagyok téve.«

»Nagyon sajnálom kapitány ur — felelé az üzletember, — hogy ön csak saját kárán tud okulni. Nem mondhatja, hogy én hűtelenül kezeltem pénzét s mégis elvette tőlem.«

»Igaz, nekem öre kellett volna hallgatnom. De mondja meg legalább mi hasznát vehetem e papíroknak?« E szavakkal tette az asztalra a részvényeket. A bankár félretolta a részvényeket maga elől s gunyos mosolylyal mondá: »Jó lesz velök befűteni. Mit érné-

nek egy teljesen meghiusult vállalatrésztvényei?« Reszkető kézzel vette föl a szerencsétlen ember a résztvényeket s röviden üdvözölvén a bankárt, eltávozott.

Eltűnt lelkéből az utolsó reménysugár. Helyette borzasztó gondolatok gyötörték őt. Öngyilkosságra gondolt, de visszaborzadt attól vallásos meggyőződése, és családja iránti szeretete. Hisz egy öngyilkos, vagyónilag bukottapának leánya nem lehet báróné, gondolá magában — most tehát el kell viselni e nyomorult életet.

Reá következő éjjel nagyon rosszul lett. A rögtön hívott orvos agyvelőgyuladást sejtett. Betegsége alatt a mellette örökös aggódó nők zavart beszédéből, másrészt pedig az egymást követő fizetési meghagyásokból, és pénztáruk üres állapotából megérték a szomorú helyzetet. Paulának első gondolata volt, jegyesét helyzetéről értesíteni, gondolván, hogy az könnyen fog tudni rajtuk segíteni. Anyja azonban azt tanácsolá, hogy jó lesz addig várni, míg a kapitány teljesen visszanyeri emlékezetét, és mindent világosan el fog mondani. Nehéz szívvel ugyan, de mégis engedelmességet Paula, fájt szívének, hogy jegyese iránt nem lehet oly nyílt mint ohajtá, s hogy előtte titkolnia kell ily fontos dolgot, pedig meggyőződése szerint a legkönnyebben tudna ezen segíteni. A kapitányné megtette az utolsó lépést, melyet helyzetökben tehetett t. i. eladta ékszereit és a fölösleges ezüst készletet, hogy egyelőre kielégíthesse a legsürgősebb követeléseket, és elküldé nélkülözhető eselégeit, hogy így még a háztartás is kevesebbe kerüljön. A kapitánynak betegsége az értelmes orvosi kezelés és szeretetlejes ápolás alatt csakhamar kedvező fordulatot vett. Amint eszméletét visszanyerte, első dolga volt nejét a dolog felől teljesen értesíteni és egyszersmint bocsánatot kért tőle könnyelműségeért. A jó asszony meghatottan hallgatá férjének szavait, de szívből megbocsátott férjének. Aztán kéré a kapitány nejét, hogy e dologról semmit se szóljon Paulának. Azonban Paula a dolog állását már ismerte s így előtte titkolni fölösleges lett volna, csupán arra kérték tehát őt, hogy ne értesítse e dologról jegyesét. Paula fájt szívvel meg is ígérte, hogy nem fog jegyesének a dologról írni. A zavar azonban mindinkább fokozódott s már-már a nyomor szélén állott a kapitány családja. A betegség is sok költséget okozott, a nyugdíj kevés volt s az eladott ékszerek ára is teljesen elfogyott. A világ előtt ismeretessé lön a kapitány vagyoni helyzete s így elveszté hitelét is. Mindazok, kiknek pénzbeli követelések volt a kapitánynyal szemben, fölléptek igényeik keresetével, különösen sürgeté a fizetést a háztulajdonos, ki már a házbér fejében foglalásokat akart tenni.

»Legjobb lenne kedves férjem, ha megengedné, hogy a bárót értesítsük szerencsétlen helyzetünkről — mondá a kapitányné egy reggel — ő könnyen segíthet rajtunk.«

»Azt jól tudom, felelé kelletlenül, de akkor vége a házasságnak. Ő nagylelkű lenne irántunk és adna nekünk kölcsön kamat nélkül, de hogy gyermekünket nőül vegye s avval bennünket s minden nyomorunkat házába fogadja, azt bizonyára nem tenné meg; én ismerem az embereket.«

»Te ismered az embereket!« mondá neje félig gunyos, félig résztvevő hangon.

A szomszéd szobában zörgés hallatszott. A kapitány átment megnézni, ki zörög ott, de senkit sem talált; azt hitte csalódott.

Azonban csakugyan zörgés volt a mellék szobában, melyet Paula okozott, midőn szülőinek beszédét kihallgatva, saját szobájába távozott.

»Tehát miattam — magam miatt kell hallgatnom, — mondá kinos zokogással. Majd ha oldhatlan kötelék fog már a báróhoz fűzni, akkor fogja ő megtudni, hogy én koldus nő vagyok. Ezt nem engedhetem meg. Ő akkor is szeretni fog, ha tudja, hogy én szegény vagyok, de nekem kötelességem iránta őszintének lenni!«

Azonnal asztalhoz ült s sietve írta a következőket a bárónak: »Szeretett Bélám! Kérlek légy szíves minél előbb hozzánk jönni. Rendkívüli dolgok történtek nálunk, de nekem azokról írnom nem szabad. Tartsd titokban, hogy én hivtalak. Irj atyámnak, hogy erre kell utaznod s így minket is meg akarsz látogatni. Szóval többet szerető Paulád.«

»Igy legalább ígéretemet is megtartom s ő iránta is őszinte leszek«, mondá magában.

A báró rendkívül meg volt lepetve e sorok által. Azonnal irt jövődő ipjának s tudatá vele, hogy rövid idő múlva meg fogja őt látogatni.

Váray kapitány ép e levelet olvasta, midőn nejének minden ellenzése daczára belépett hozzá a háztulajdonos és tudtára adá, hogy türelme már véget ért s ő végrehajtás utján fogja a lakbért behajtani.

Míg a kapitány a levelet olvasá, addig a háztulajdonos körül nézett a szobában, vizsgálván tekintetével az elég csinos butorzatot.

»Talán kifutja« — mormogá magában.

»Kapitány ur — tevé hozzá fönhangon — már tovább nem várhatok, ma délután eljön a becsló s a végrehajtó foglalást eszközölni.«

»Az Istenre kérem, csak három napig legyen még türelme. Nézze, olvassa e levelet, jövődő vöm holnap meglátogat, őt nem fogadhatom pusztá falak között. Legyen belátása, csak három napot kérek.«

A háztulajdonos átolvasá a levelet, melyet reszkető kézzel nyujtott neki a kapitány és megadta a kívánt három napot.

»Most mindenen felett Paulára kell felügyelni, nehogy az valamit eláruljon« — mondá a kapitány nejének.

»De mi lesz e dologból akkor, ha titkolózásunk daczára, mégis mindent meg talál tudni a báró. Én majd magam fogok Paulára felügyelni, te pedig gondoskodjál valami ügyes szakácsnérről, hogy vendégünket illően fogadhassuk.«

Másnap reggel nem engedé meg, hogy Paula jegyesét az indóháznál fogadhassa, daczára gyöngékedésének, maga ment eléje.

Paula reménylél, hogy jegyesét minderről értesítheti, de atyja parancsának nem mert ellenszegülni.

A báró égett a kíváncsiságtól, megtudni ama fontos dolog mibenlétét, melyet jegyese levelében említett, de a kapitány folytonos felügyelete miatt semmit

sem tudhatott meg. Valahányszor megkísérlé Paulának legalább tekintetéből megérteni a titok mibenlétét, mindannyiszor annak könyvelt tekintetével találkozott, és ha őt követni akará, midőn Paula valami ürügy alatt távozott, apja mindig föltartóztatá őt beszédével. A felügyelet oly szigorú, oly határtalan volt, hogy Paula még arra sem talált alkalmat, hogy néhány sor írást átadhatott volna jegyesének.

Igy mult el a látogatás ideje, így azon nap, melyet szándékán felül a báró Várayéknál töltött.

Társalgás közben néhány angol szót intézett a báró Paulához, de a kapitány azonnal közbe szőtt, hogy ő nem ért angolul.

A fiatal pár elhallgatott, a báró ingerültségtől elpirulva, Paula pedig fájdalomtól elhalaványodva. Másnap a báró elutazott. Bucsuzás közben Paula néhány szót akart fülébe sugni, de apja észrevette szándékát s mesterekélt kedélyességgel mondá: »Csak ne bucsuzatok oly soká! Néhány hét múlva megtartjuk a lakodalmat, aztán majd eleget együtt lehettek.« Aztán karjánál fogva tovább húzta a bárót. Paula a báró távozása után hangos zokogással dőlt anyja karjaiba; most már mindent elveszettnek tartott.

A kölesön vett evőeszközöket s egyéb asztali készletet másnap azonnal visszaadták s a fölfogadott eselédet elküldötték. Másnap reggel a becső és végrehajtó is megjelent és lefoglalá s azonnal el is viteté a butorokat. Míg a legnagyobb szobát kiüresíték, Váray összekulesolt karokkal járkált saját szobájában — azon tépelődve, hogy titkolódzásának semmi haszna sem volt, mert ha a báró még egyszer el talál jönni, amit bizonyosan meg fog tenni, akkor mindent meg fog tudni.

Az ajtón kopogás hallatszott. Váray gépíleg indult az ajtó felé, hogy azt fölnyissa, midőn meglepetve látta maga előtt a bárót.

»Megváltoztattam elhatározásomat, mondá a báró jól palástolt elfogulatlansággal — mialatt tekintete az üresen álló melléktérembe esett. Ugyan mi történik itt? Nekem nem szóltak arról, hogy elhordozkodnak innen!«

»Béla, te itt vagy?! — kiálta a melléktéremből Paula — Isten áldjon meg érte!«

Félig magánkívüli állapotban rohant a báró karjai közé s fuldokló zokogás közt kezdett neki panaszkodni.

»Mi teljesen megbuktunk! — mondá sirástól elfojtott hangon.

»Megbuktatok, s miért nem mondtátok ezt nekem előbb?« — mondá, bátorítólag fogván meg Paula kezét. E szavak nem lepték meg őt, mert ő ugy is pénzzavart gyanított.

Váray alig tudott lábaira állni, annyira meghattotta őt e jelenet, de a bárónak részvétteljes szavaira csakhamar magához tért s elmondá panaszos hangon szerenesétlen esetét.

A báró azonnal intézkedett, hogy minél előbb véget vessen e kellemetlen helyzetnek. Váray elejénte vonakodott elfogadni az utalványt, melyet a báró bankárjához ezimezve adott, de végre mégis csak beleegyezett a báró jószívü ajánlatába. — A nemesszívü bárónak ritka jószívüége kimenté őket a pénzzavarból s egyszerre mint még azon nap meghatározták esküvőjök napját.

Váray teljesen kiábrándult, már most saját kárán tanulva, ama gondolatból, hogy hirtelen meggazdagodni ohajtson.

A fiatal pár esküvője csakugyan meg lón tartva és boldog családi életet élve, örvendtek a megelégedés karjai között azon vagyonnak, melylyel Isten őket megáldá s több után nem ohajtoztak.

(Német eredeti után)

Perger Lajos.

TÁRCA.

Szüreti elmékedések.

Mikor a fák hullatni kezdik leveleiket, a letarolt mezők megfakulnak, a lég ködös és nyomasztó lesz, a lég és föld két proletárja a veréb és nyul meghízott, csókák kovályognak nagy krákogás között a magasban, akkor a termő anya, a természet már beadta urának minden kincseit; csak egy maradt még künn, a gyümölcsök legnemesebbje — a szőlő.

S midőn a nyár szakán az első gyümölcs piroslík a fán s mosolyg az emberre, nem oly nagy az öröm, mint a természetadta vendégségnek vacsoráján, a szüreten. Az érett gerezdek mintha megannyi jeles irodalmi termék volnának, sajtó alá kívánkoznak; a száradt hordók mint kortések torkai epednek a zamatos lé után, sötét pinczék lesznek kiváló gondviseles tárgyai, helyet csinálnak az új vendégnek, s készülnek illő fogadtatásához mint egy újszülött gyermeknek. A szőlősgazda gondjai szaporodtak, minél rágóbb az áldás, annál nagyobb a gond. Mikor a föld az év utolsó adóját befizeti, szív és lélek megkönnyebbül, hogy befejezte számadását.

Csak a szüret az, melynek az ember, az ősi átok rabszolgája valóban örülni tud. — Bármily gazdag arany kalásztenger

hullamozzék földjein s töltse meg csüreit vaskos asztagokkal, valódi vidámságot csak a szüret hoz. A szőlő-adó behajtása mindig családi ünnep.

Hajdan, a régi jó időkben e haza földjén, mely oly gazdag a nemes gyümölcsben, egy-egy vidám szüretnek hire járt, nagyobb hire járt mint akárhány jótékonyági bálnak. A szüretnek előre örvendett az ifju és agg. Már jóval előbb országszerte készültek hozzá, s bizonyos nemzeti jelleg mutatta magát ama keresetlen egyszerű multságokban és élvezetekben, melyeket a szüret nyújtott. Napokig tartott a csapongó jó kedély, vidám tréfa és enyelgés s a komoly valót oly édesen fűszerezé a kedélyes együttlét, megosztása az örömmek. Hanem a jó napok sorsa olyan mint az üstökös járása. Feltűnik s elmulik; századok tűnnek tova, új nemzedékek jönnek létre, míg egyszer halvány sugaraival ismét előlép, mint képe a messze multnak. — Hajdan, mint biztos jele a nemzeti jóllétnek, a szüretet barátságos meghívók, kibérlett cigánybandák s görögtűz fogyasztása jelzé, most fináncz végzi mindezt. A gazdának első vendége a spiritus baktère, ki ott ül nyakán s vigyáz rá, hogy meg ne csalja az államot. Így veszett oda akárhány nemzeti jellemünket oly szép, kedves és vonzó színben feltüntető családi ünnep, melyet a jelenben legfeljebb arról ismerünk, hogy apáink szoktak azokról néhánha beszélni.

Midőn Árpád és népe végig tekintett Pannónia halmáról s látta a kövér, buja réteket, mezőket s rajta a czimeres barmokat csöndes legelésben, elmondhatta bizton: »ez tejjel folyó ország«, de midőn a venyigék koszoruzta hegyekre pillantott, hozzá tette: »ez tejjel és mézzel folyó ország.« Az a föld, melyet a természet megáldott, a föld legnemesebb gyümölcsével gazdagon, adott neki szőlőt bőven. Kettőt termelt a megszólitott haza legnagyobb bőségben — bort és vasat. A magyar felhasználta mindakettőt; a vassal védte a földet, a borral enyhíté bánatát. E kettő a magyar nép elemévé lön. Századokon át e kettő szerepelt a magyar életében.

A régi jó idők már elmúltak. Mostanság a szüretet csak államgazdászati szempontból itélik meg. És pedig bölcsen. A nemzet jóllétének egyik lüktető ere a — bor; s épen ezt nem tudja felhasználni. Minél nyomorultabb bortermésben valamely vidék, annál inkább tudja e kis tökéjét felhasználni. A szőlőmives magyart két szerencsétlenség fenyegeti, az hogy nagy a termése, vagy az hogy semmi a termése. Mindkét esetben a szüret keserü levét ő issza meg.

Más országban, melynek bortermését a magyar iny el nem viselné, gazdagokká lesznek a szőlőtermelők. Igaz, hogy a terméstartadta egyszerű tiszta nedvet leszürük, megfőzik, megkeresztezik vízzel, czukorral, spiritussal, ki tudná elmondani még mivel, úgy hogy az ugynevezett bor, csak valamivel rosszabb a pemetefü lénél; hanem hát tartós, el nem romlik, könnyen leszalad a torkon s ez elég. Csak a magyar bor maradt meg a régi becsületes jellemében, azért a modern szédelő, hamis borokkal nem állja ki a konkurentiát. A magyar bornak hirt megmaradt, mint az ősz jellemnek. Tragikuma az, mi annak, nem bir szerepet kapni.

Azt hinnők az alkotmányos élet e bortermő hazában ezen első iparág virágzását előmozdította. Hanem miként? A képviselő választások előtt egyik országos koryphaeus megszólitja a másikat:

— Te Pista, vagy Ferkó! melyik járásban fogsz te volta-képen fellépni?

A szólitott megijed, nagy szemeket mereszt, csak azután szólal meg.

— Miért? Talán te is ott szándékozol fellépni?

— No azt nem, — hanem szeretnék kerületben lenni — k o r c s m á r o s.

Noé apánk a kiállott nagy szenvedés után, mint az irás mondja, szőlőt ültetett. Bűfeledésből tette. Midőn megszüretelt, nem ismervén a nedvnek hatását, mámoros lön. Az evangéliumi példa azóta hatásos lön. Mintha ez a mi szegény hazánk azon gondviselés gyermeke lenne, mely az ősz őtestamentomi patriárka fölött ragyogott, — valahányszor nagy és nehéz napjaink vannak, okunk van a bűfeledésre, — rendesen gazdag a szüret, bő a bortermés. Ki ne emlékeznék az 1821, 1834, s a forradalom éveire. Akinék ez nem elég, gondoljon az idei esztendőre.

A szőlő és bor még a jó Istennek is kedves terménye. Szőlőtökéhez hasonlítá magát az isteni Mester, a szelid Jézus; és bor szine alatt adta nekünk vérét italul.

Most, midőn már vidám szüreteink nincsenek, s minden phylloxera vastatrixnél nagyobb vastator pusztítja jellemünket, ősi szép szokásainkat; s a modern világi szellem pusztá üzetté aljasított le mindent, meghamisítva még azt is, amiben mindenki leginkább keresi a romlatlan őszinteséget, — nem maradt egyéb hátra, mint a hordókba dugott folyékony vizsgáztatás. Bizony szegény vizsgáztatás.

Oh vajha a nap, mely szőlőink gerezdejét megérleli, azok bogyóit megtölti nektár nedűvel, szelidebb sugarakat] vetne e

hazára, s hirdetné állandó korányát a valódi társadalmi jóllétnek és boldogságnak.

RÖVID HIREK.

— Az országgyűlést a király ő Felsege személyesen nyitotta meg f. hó 20-ikán a budai királyi várakban.

— A főmagasságu bibornok herceg-primás ő eminentiája f. hó 16-ikán fővárosunkba érkezett az országgyűlés megnyitására. Ő eminentiája f. hó 21-ikén a várban, 23-ikán a terézvárosi templomban a bérálás szentségét osztotta ki.

— Msgr Jacobini Lajos bécsi apostoli nuntius ő excellentiája f. hó 18-ikán délután Kalocsáról hajón Budapestre érkezett s mint a bibornok hg-primás ő emjának vendége a budai primási palotába szállott. Ő excja f. hó 22-ikén a reggeli gyors vonattal visszautazott Bécsbe.

— Nagylelkű hagyomány. Néhai Volny József, a salgó-tarjáni vasgyár igazgatója tizezer forintot hagyományozott az általa már korábban alapított Volny József-alapítványnak, hogy az összeg kamataiból a selmeczi bányászakademián két szorgalmas és szegény tanuló segélyeztessék.

— A Deák-szoborra a legujabb hivatalos kimutatás szerint 126,076 forint 62 $\frac{1}{2}$ kr gyült eddig be.

— Halálozások. Konner Károly pécszegyházmegyei plébános f. hó 13-ikán élte 51., áldozársága 28-dik évében. — Jusztí Henrik volt pozsonyi polgármester f. hó 17-dikén. — Hegyesy József az erdélyi r. kath. tanárok nesztora élte 78. évében. — Legéndi Suhajdy György országos levéltári aligazgató f. hó 21-ikén élte 72. évében.

— Az áttérések a kath. hitre Angliában igen nagymérvűek s a társadalom minden osztályát felölelik. A »White Hall Review« nem rég közölte azon nevezetes protestansok hosszú névsorát, akik harmincz év óta az anglikán vallást elhagyva a kath. egyház kebelébe visszatértek. Vannak e névsorban peerek, anglikán püspökök és pásztorok leányainak nevei, képviselve vannak a társadalom legfelsőbb osztályai, a születés és a pénz, a tudomány és a művészet aristokrátiája, a politika és az állam egyaránt. — Msgr René Regnier Ferencz cambrayi bibornok-érseknek királyunk ő Felsege a szent-István-rend nagykeresztjét adományozta.

Szerkesztői üzenetek. X-nek: Igen erőltetett, hiányzik benne az érzelem melegsége; hozzá érthetetlen. — Z-i-nek: Közleményeit szivesen s köszönettel fogjuk venni, de a beküldött cikket nem adhatjuk. Ezt a themát lapunk általában a katolikus sajtó már igen gyakran tárgyalta, s ugyanaz, mit ön cikkében mond, már számtalanszor el volt sokkal jobban mondva. — S-y I.-nak: Felhívását tárgyhalmaz miatt kénytelenek voltunk jövő számunkra halasztani.

Társulati Értesítő.

A Szent-László-Társulat

1878. évi október 17-ikén tartott XIII. rendes közgyűlése.

A Szent-László-Társulat f. hó 17-én tartotta a központi papnövelde földszinti nagy termében ft. Schlauch Lőrincz szathmári püspök s társulati elnök ur ő méltósága elnöklete alatt XIII. rendes közgyűlését. Ezt megelőzőleg a tagok az egyetemi templomban szent misét hallgattak, melyet ngos P e l l e t József

t. kanonok s papnöveldei aligazgató ur végzett. A közgyűlésen megjelent díszes közönség soraiban ott láttuk a főpásztorok közül Peitler A. József váci püspök ur ő extiáját, és Pauer János főlsz. püspök ur ő méltóságát. A távol vidék is képviselve volt, s Erdélyből megjelent Kolozsvár plébánosa ngs Veszely Károly kanonok ur.

Kevéssel 10 óra előtt dr. Balogh Sándor üdvözölte az egybegyűlteket, s hivatkozva az ősi szokásra, egy küldöttséget kért föl, hogy tiszteletteljesen hívna meg a társulat méltóságos elnökét a közgyűlésbe. E küldöttség tagjai Sánta Lajos miniszteri osztálytanácsos ur vezetése alatt Veszely Károly kanonok kolozsvári plébános, Pappfy Jusztin c. főesperes, pápai kamarás, nváradai g. kath. főnöveldei aligazgató, Lipthay Kornél kir. táblai bíró, és Pauer György urak voltak. Rövid idő múlva a püspök elnök ur ő méltósága a küldöttség kíséretében megérkezett s a közgyűlés tagjai által dörgő éljennel fogadtatott. Ő méltósága erre elfoglalván elnöki székét tartá azon classica szépségű, gyönyörű eszmékben gazdag megnyitó beszédét, melyet lapunk mai számában egész terjedelmében közlünk. E beszéd gyújtó hatása a közgyűlést több helyen lelkes tetszésnyilatkozatokra ragadta, mely hosszan tartó éljenzéssel nyilvánította a főkelt szellemű szónok által tolmácsolt érzelmek, magasztos eszmék és igazságok helyeslését és magáévátételét.

Ezután a titkár olvasta föl évi jelentését. A titkári jelentés egész hosszu sorát tünteti föl azon nemeskeblű férfiaknak, kik az idén a társulat alapító tagjai közé léptek, jelentékeny adományokkal gyarapítván a társulat alaptökéit. Örvendetesen értesülünk ezen jelentésből azon élénk érdeklődésről és hathatós pártfogásról, melylyel a társulat ügyei a katolikus közönség s első sorban lelkes egyházi dignitariusaink és klerusunk által oly melegen fölkaroltának.

A titkári jelentés után Bogisich Mihály belvárosi káplány ur tartott igen érdekes s valóban élvezetes felolvasást az egyházi zenéről. A jeles értekező nagy tárgyismerettel és készültséggel festette az egyházi zene keletkezését, fejlődését és hanyatlását, s hogy fejtegetéseit annál érthetőbbé s közvetlenebbé tegye, zongorakíséret mellett gyönyörű énekével megismertette velünk rég mult századok classicai becsű s utólrhetetlen szépségű egyházi dallamait. A közgyűlés feszült figyelemmel hallgatta az érdekes előadást, s ismételten megéljenezte a kitünő énekművészt.

Dr. Balogh Sándor alelnök ur indítványára a közgyűlés a szent Atyának felajánlandó 1500 frank szeretetadományt szavazott meg. Nem az összeg nagysága, mely viszonyainkhoz s szerény körülményeinkhez mérten csekélyebb mintsem ohajtánok, határozza meg annak becsét, hanem azon hű ragaszkodás, rendíthetlen hűség és hódoló szeretet, melylyel ezt egyházunk szorongatott fejének felajánljuk, kölesönöz annak benső értékét, mint jegyzé meg igen helyesen az alelnök ur. Pauer János felszentelt püspök s társulati alelnök az indítványt a maga részéről azon hozzáadással egészítette ki, hogy pótoljuk az adomány csekélységét hódolatunk s ragaszkodásunk tolmácsolásával, kérve szent Atyánk apostoli áldását társulatunk további működésére. A közgyűlés egyhangulag magáévá tette a két indítványt s ft. Schlauch Lőrincz püspök ur ő mlga a közgyűlés lelkes éljenzései között kijelentette, hogy a szeretetadományt szemé-

lyesen fogja átadni a jelenleg fővárosunkban időző bécsi pápai nuntiusnak s fölkerendi, hogy juttassa azt el rendíthetlen hűségünk és hódolatunk kifejezésével ő Szentsége trónjához. Ő méltósága magára vállalta, hogy a szent Atyától kérni fogja társulatunkra az apostoli áldást. A közgyűlés ő méltóságának ezen szíves készségeért köszönétét nyilvánította.

A püspök-elnök ur ő méltósága jelentette, miszerént az igazgató-választmány f. évi február 28-iki üléséből hódoló feliratot intézett XIII. Leo pápa ő Szentségéhez megválasztatása alkalmából. A szent Atya a társulat ragaszkodásának s a római szent székhez való rendíthetlen hűségének ezen nyilvánulatát kegyesen fogadni és a társulat tagjainak apostoli áldását küldeni méltóztatott. Ő Szentségének erre vonatkozó kegyteljes válaszlevele fölolvastatván, a közgyűlés által hódoló tisztelettel fogadtatott.

A pénztári kimutatás szerént a társulat ez évi bevétele, az esedékes és fel nem vett kamatokon s a legujabban befolyt öszszegeken kívül, f. évi október 15-keig 4238 frt 1 kr, kiadása 3692 frt 28 kr; az alapítványi tőke készpénzben: 16,361 frt 40 kr, értékpapirokban 19,450 frt.

A számvizsgáló bizottság jelentése alapján Fuchs Róbert számadó pénztárnok urnak a fölmentvény az 1877. évi pénztári számadásra nézve kiadatai határozatott.

Az egyik alelnöki szék a mult évi közgyűlés után, Róder Alajos nagyváradai kanonok s központi papnöveldei igazgatónak súlyos betegsége miatt történt lemondása s utóbb bekövetkezett elhunnya folytán időközben megürülván, a mai közgyűlés feladata lett annak betöltéséről gondoskodni. Dr. Balogh Sándor indítványozta, hogy ezen tiszt elvállalására ngs Márkus Gyula esztergomi kanonok s központi papnöveldei igazgató ur kéretnek föl. Mire a közgyűlés egyhangulag kikiáltotta ő nagyságát alelnöknek. A püspök-elnök ur ő méltósága határozatilag kimondván a megválasztást, Márkus Gyula kanonok ur ő nagysága meleg szavakban köszönetet mondott a közgyűlésnek osztatlan bizalmáért s kijelenté, miszerint örömmel fogadja a reá esett választást és igyekezni fog a társulat ügyeit előmozdítani; hogy azt már most is tetteleg tanusithassa, ezennel száz forintot tesz le alapítványképen a társulat javára. A közgyűlés köszönettel fogadta a nagylelkű adományt.

Az igazgató-választmány mult évi tagjai újból megerősítetvén, az elhunytak s eltávozottak helyére megválasztattak új tagokul: Bárdossy Mihály tardi plébános, dr. Czobor Béla egyetemi magántanár és Lováky Antal terézvárosi káplány.

Az állandó számvizsgáló bizottság tagjai újból megválasztattak s buzgó fáradozásaiért a közgyűlés köszönetet nyilvánított.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Lipthay Kornél kir. táblai bíró és Somhegyi József apát főlti plébános urak kérték föl.

Végül Pauer János püspök ur ő méltósága köszönetet mondván a püspök-elnök ur ő méltóságának a közgyűlés tapintatos vezetéseért, kérte, hogy főpásztori áldását adná a közgyűlésre. Ennek megtörténte után a távozó püspök-elnök ur ő méltóságát lelkesen éljenezve, a közgyűlés véget ért.